

DZIEŃ BYDGOSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy **10 str.**

Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 10-12 w poł.

Redaktor naczelny i Wydawca: Dr. Adam Brzeg

Konto czekowe P. K. O. Nr. 163.41

Cena numeru w Bydgoszczy i na prowincji **gr 20**

Kopisów Redakcja nie zwraca

Redakcja Administracja: Mostowa 6, Tel. 22-18

Tel. Redakcji Administracji 22-18

Oddziały: Gdańsk, Stadtgraben 5, telefon 214-24 — Gdynia ul. 10 lutego tel. 15-44 — Grudziądz, Staro-Rynkowa 5, tel. 442.

Rok II.

Bydgoszcz, piątek 28 sierpnia 1931

Nr. 196

Na froncie walki z bezrobociem

Warszawa, 27. 8. (PAT.). W środę, dnia 26 bm. odbyło się w Prezydium Rady Ministrów pod przewodnictwem p. premiera Prystora posiedzenie Rady Ministrów, poświęcone sprawie złagodzenia skutków bezrobocia w okresie zbliżającej się zimy. W wyniku obrad nad tem zagadnieniem, Rada Ministrów uchwaliła powołać przy prezesie Rady Ministrów specjalny komitet pod nazwą: „Naczelny Komitet do spraw bezrobocia”, który będzie miał na celu przeprowadzenie akcji łagodzenia skutków bezrobocia w okresie nadchodzącej zimy. W skład tego komitetu wejdą przedstawiciele sfer zainteresowanych i społeczeństwa oraz rządu. Komitet będzie miał swe odpowiedniki w województwach, względnie większych ośrodkach przemysłowych. Uprawnienia Komitetu znajdują swój wyraz w specjalnym regulaminie, zatwierdzonym przez prezesa Rady Ministrów. Naczelny Komitet do spraw bezrobocia podejmie z zainteresowanymi sferami pracodawców i pracobiorców akcję, zmierzającą do zatrudnienia bezrobotnych w okresie zimy 1931/32 oraz zajmie się zorganizowaniem na szerszą skalę obecnej pomocy dożalnej dla bezrobotnych w naturze (dożywianie, opał, dożywianie dzieci i t. p.). Ta ostatnia akcja oparta ma być m. in. na środkach z następujących źródeł: a) fundusze państwowe przeznaczone obecnie na t. zw. akcję specjalnej pomocy dla bezrobotnych, prowadzoną za pośrednictwem wojewodów przez samorządy, b) środki uzyskane w naturze od podatników za zaległe podatki, c) towar skonfiskowany przez władze celne a mogący służyć na akcję dożywiania, d) sumy, które przeznaczone zostaną ze skarbu państwa z podatków dochodowych, e) sumy, które uzyskane zostaną ze specjalnych taks, pobieranych przez komorników, rejentów i pisarzy hipotecznych, f) dobrowolne składki i ofiary pobierane na rzecz pomocy dla bezrobotnych przez komitety.

Uchwalone przez Radę Ministrów wnioski przewidują ponad to udzielenie komitetom pomocy dla bezrobotnych możliwości nabywania

Niemcu zaniepokojone polsko-sowieckim paktem nieagresji

Berlin, 27. 8. (Pat). „Tel. Union“ donosi z Moskwy, że komisarz spraw zagr. Litwinow w ciągu dnia wczorajszego przyjął ma ambasadora niemieckiego von Dirksena, celem poinformowania go o polsko-sowieckich rokowaniach w sprawie paktu o nieagresji.

Rząd sowiecki nosi się z zamiarem poinformowania również rządu tureckiego o stanie rokowań z Polską.

Gminy wiejskie w Danii wruszają własne pieniądze

Kopenhaga, 27. 8. (PAT.). Jako wyraz istniejącego przesilenia w Danii służyć może fakt, iż szereg odleglejszych gmin wiejskich rozpoczęło emisję lokalnych znaków pieniężnych.

Powołany został specjalny komitet, który wystąpił z oświadczeniem, iż należy przejść od złotej podstawy monetarnej, do środków płatniczych opartych na wartości ziemi. Zamierzona jest emisja 100 tys. bonów 10-cio koronowych.

Organ prasowy Hitlera zawieszony

Berlin, 27. 8. (PAT). Na skutek zarządzenia prezydium policji, w Monachjum zawieszony został do dnia 1 września r. b. centralny organ partii hitlerowskiej „Voelkischer Beobachter“.

cukru po tańszej cenie na cele dożywiania dzieci w szkołach, przedszkolach i ochronkach oraz potanienia przywozu produktów i towarów ściąganych w naturze za zaległe podatki. Pozostałe uchwały dotyczą współdziałania władz i instytucji państwowych z komitetami pomocy dla bezrobotnych oraz udzielania komi-

tetom ze strony tych władz pomocy technicznej.

Pozatem jedna z uchwał poleca p. Ministrowi Pracy i Opieki Społ. opracowanie planu wydzielania bezrobotnym parcel działkowych na podmiejskich terenach państwowych i samorządowych.

Z krytycznych dni w Anglii

Król angielski Jerzy, bawiący ostatnio z całą rodziną na zamku Balmoral w Szkocji przerwał swoje wycieczki i specjalnym pociągiem powrócił do Londynu. Powyżej król Jerzy przed swym odjazdem przechodzi przed frontem kompanii honorowej na Zamku Balmoral

Program nowego rządu w Anglii

Obniżka płac, zmniejszenie zasiłków dla bezrobotnych i podwyższenie podatków

Londyn, 27. 8. (PAT.). Z pośród oszczędności, jakie nowy gabinet zamierza wprowadzić, największa część sumy, niezbędnej dla zrównoważenia budżetu, uzyskana będzie nie z nowych podatków, lecz z redukcji zasiłków od bezrobocia. Poza redukcją tych zasiłków, wskazaną przez Mac Donalda, wczoraj wieczorem, ulegną częściowemu zwiększeniu po-

datki robotnicze.

Drugie donioślejsze zarządzanie oszczędnościowe dotyczy redukcji poborów pracowników państwowych, w tej liczbie i ministrów, dochodzącej do 20 procent. Redukcji podlegać będą również pobory członków parlamentu oraz nauczycieli. Przewidziane jest też ograniczenie wydatków administracyjnych.

Ostateczne zerwanie rokowań dyrektorów teatrów z Z. A. S. P.

W szeregu miast teatru zostaną zamknięte Jak się przedstawia sprawa z teatrem toruńskim?

(o) Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.). Rokowania między Związkiem Dyrektorów Teatrów Polskich a Zw. Artystów Scen Polskich zostały ostatecznie zerwane, wskutek niemożności dojścia do porozumienia ani niemożności znalezienia kompromisu.

Przez dzień dzisiejszy obradował walny zjazd dyrektorów teatrów polskich, zastanawiając się nad wytworzoną sytuacją.

Szereg teatrów, na skutek wytworzonej sytuacji zostanie zamkniętych z dniem 1 września, a więc teatry Szyfmana w Warszawie, dwa teatry dramatyczne w Poznaniu: teatr im. Słowackiego w Krakowie, teatry miejskie we Lwowie oraz szereg mniejszych teatrów prowincjonalnych.

Niektórzy z dyrektorów zamierzają rozpocząć sezon w końcu września, kompletując zespół aktorski z pośród amatorów i aktorów niezwiązkowych.

Sprawa teatrów miejskich w Warszawie be-

dzie rozstrzygnięta dziś na posiedzeniu Magistratu. Jak słychać uruchomiony zostanie 1 teatr z pośród 4 dotąd istniejących.

W teatrze toruńskim — jak nas informuje dyr. Karol Benda, któremu Rada Miejska postanowiła ostatecznie w dniu wczorajszym powierzyć prowadzenie teatru w roku przyszłym — sprawa przedstawia się o tyle mniej groźnie, że sezon tegoroczny nie ulegnie likwidacji już w końcu sierpnia r. b., a prowadzony będzie dalej aż do ostatecznego załatwienia sporu między Zw. Dyrektorów a Zw. Art. Scen Polskich. Zespół dramatyczny i komedjowy pozostanie do tego czasu w niezmiennym składzie, natomiast gros artystów operetki, z pp. Zdzit wieckim, Leonowicz, Grossówną i całym corps de ballet opuszcza Toruń niedowolnie w dniu 1 września, udając się do Poznania.

Bursztynowe wyroby

najpiękniejsze, — z gwarancją naturalne, wykonane w Gdyni z najprzedniejszego polskiego surowca, największy wybór wprost po cenach fabrycznych poleca **P. Trzeźniak w Gdyni** narożnik ulicy Podjazdowej i Starowiejskiej. (0276)

Pielgrzymka polska u Ojca św.

Rzym, 27. 8. (PAT.). Ojciec św. przyjął prowadzoną przez ks. Gościńskiego wycieczkę polską, złożoną z 200 osób, ze wszystkich niemal województw. Po krótkim przemówieniu, Ojciec św. udzielił pielgrzymom, ich rodzinom i całej Polsce apostolskiego błogosławieństwa.

Lindbergh w Japonii

Tokjo, 27. 8. (PAT.). Lindbergh z małżonką w drodze do Tokjo wylądował w Kasumigaura.

Tokjo, 27. 8. (PAT.). Przybył tu amerykański lotnik Lindbergh z małżonką. Przybyłych owacyjnie witały olbrzymie tłumy publiczności. Również gorącą owację zgotowane państwu Lindbergh na całej przestrzeni drogi od dworca kolejowego do domu, w którym zamieszkali. Pobyt Lindbergha w Tokjo potrwać ma 6 dni.

Przyjeżdża ostatecznie Gandhi na konferencję „okrągłego stołu“

Simla, 27. 8. (PAT.). W wyniku ostatniej konferencji Gandhiego z wicekrólem, w sprawie udziału Gandhiego w konferencji „okrągłego stołu“, ten ostatni wyjeżdża dnia 29 bm do Anglii.

Pola Negri wraca do zdrowia

(o) Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.). Z Kalifornii donoszą, że stan zdrowia Poli Negri, która poddała się operacji ślepej kieszki, poprawia się z dnia na dzień.

Raz zamiast osiem

Uproszczenie przepisów administracyjnych

Warszawa, 27. 8. (Pat). Na ostatnim posiedzeniu Rady Ministrów przyjęto nowe przepisy kancelaryjne w administracji publicznej, znacznie upraszczające manipulacje biurowe. Nowy system przepisów kancelaryjnych, t. zw. bezdziennikowy, na miejsce dotychczasowych z dnia 28. 10. 1920 r., wzorowany jest na systemie obowiązującym w Stanach Zjednoczonych A. P., Belgii i Niemczech. Przewiduje on jednorazowy tylko system odnotowania wpływających akt, w miejsce dotychczasowych ośmiu. Nowy system przyspieszy obieg akt i zmniejszy pracę manipulacyjną do minimum.

Program nauk w szkołach powszechnych i gimnazjach

Warszawa, 27. 8. (PAT.) Ukazało się na kładem Min. W. R. i O. P. nowe wydanie programu nauki w publicznych szkołach powszechnych, gimnazjach niższych, gimnazjach wyższych, wydziałów matematyczno-przyrodniczych, humanistycznych i klasycznych.

Nowowydany program nauki wywołany został przede wszystkim potrzebą, ze względu na całkowite wyczerpanie poprzedniego wydania.

Budujemy front walki z bezrobociem!

Kłęska bezrobocia w niebywałych rozmiarach ogarnęła cały świat, Dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie, Albert Thomas opublikował dane statystyczne, dotyczące obecnego zatrudnienia w różnych krajach. Według tego zestawienia liczba bezrobotnych wynosiła w Europie w ub. r. 10 milionów. Z końcem lutego b. r. cyfra ta niemal podwoiła się, gdyż liczba pozbawionych pracy w samych Niemczech i Ameryce dosięgła prawie 10 milionów. Dziś jest o wiele gorzej, gdyż cyfry te znacznie się podwyższyły. O zasięgu olbrzymim kłęski bezrobocia dowodzą dane, które mówią, że na całej kuli ziemskiej

IŁOŚĆ BEZROBOTNYCH OBLICZANA JEST NA 60—70 MILJONÓW, co stanowi około 3 proc. ogółu ludności na całym świecie.

W krajach o silnej zdawałoby się strukturze gospodarczej, kłęska bezrobocia staje się najpoważniejszym zagadnieniem chwili. Trzymilionowa armia bezrobotnych w Anglii doprowadziła do upadku rząd socjalistyczny, ten rząd, który był oczkiem w głowie socjalistycznych towarzyszy partyjnych, uchodzących dotychczas za dobrych opiekunów masy robotniczej. W St. Zjedn. przeszło siedem milionów bezrobotnych tak zaogniło położenie, że ostatni apel Federacji Pracy wyraźnie stwierdza, że położenie amerykańskich mas robotniczych jest **POPROSTU ROZPACZLIWE**. Apel ten tem większą odslania grozę położenia, że otwarcie mówi o **FIASKU STRUKTURY EKONOMICZNEJ ST. ZJEDNOCZONYCH**.

U nas przeżywamy również dotkliwy kryzys na rynku pracy, choć w znacznie mniejszych rozmiarach. Kilku set tysięcy na armia bezrobotnych w Polsce stanowi jednak **NAJAKTUALNIEJSZE ZAGADNIENIE DNIA DZISIEJSZEGO** i najbliższych miesięcy. Zwłaszcza wobec nadchodzącej zimy i grożącej zastrzeżeniem sytuacji gospodarczej bezrobocie urasta w naszym kraju do sprawy niecierpiącej zwłoki i wymagającej troskliwego i wszechstronnego programu realnej pomocy.

Docenia to w zupełności i rząd i społeczeństwo. Władze duchowne przedsięwzięły już skuteczną akcję, mającą na celu przygotowania pogotowia pomocy bezrobotnym. Specjalna komisja międzyministerjalna ustaliła już główne wytyczne **PROGRAMU WALKI Z BEZROBOCIEM**. Rząd w następstwie tego zwołał wielką radę około stu przedstawicieli sfer zainteresowanych. Premier Prystor podczas obrad słusznie zaznaczył, że „wyjątkowe sytuacje wymagają wyjątkowych środków, po które trzeba sięgnąć do szerokiej sfery społecznych”. Żaden skarb państwa — stwierdził p. premier — i żaden rząd nie może wystarczyć własnymi siłami bez pomocy społeczeństwa.

W toku obrad wysunięto zasadnicze wskazania w zakresie pomocy bezrobotnym. Poruszono wiele kwestyj przyczyniających się do zwężenia rynku pracy dla żywicieli rodzin. Jednym właśnie z takich czynników ujemnie działających na rynek pracy jest tendencja wśród przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych, do posługiwania się pracą **młodocianych**, która jest o wiele tańsza i **dogodniejsza dla przedsiębiorstw**. Tendencja ta jest zrozumiała ze względu na interes eksploatacji przedsiębiorstwa, jednak przeraża się ona w pewne niebezpieczeństwo, ponieważ w licznych wypadkach liczba młodocianych przekracza liczbę bezrobotnych danego okręgu pracy.

Objawem szkodliwym jest to, że w wielu okręgach istnieje dość poważna **emigracja drobnych rolników**, którzy zarobkami w przemyśle chcą zbudować swą pomyślność na polu gospodarki rolniczej. Wogóle przez usunięcie z rynku pracy osób posiadających inne źródła utrzymania, dążyć się osiągnąć pewne poważne rezultaty. W rachubę przy organizowaniu akcji bezrobotnym wchodzi pewne przesunięcie na rynku pracy, czy to w postaci ograniczenia czasu pracy, czy to inne. Według dotychczasowych oświadczeń inspektorów pracy, środek ten byłby jednym z najbardziej radykalnych w kierunku łagodzenia kłęski bezrobocia.

Tutaj teoretycznie wysuwa się na czoło koncepcja ograniczenia godzin nadliczbowych, które przyczyniłyby się do powiększenia załogi w fabrykach. Zauważyć należy, że pomimo istniejących pod tym względem zakazów i rygorów, w bardzo wielu wypadkach były one przekraczane przez świat przemysłowy. Jeśli zaś chodzi o ograniczenie normalnego czasu pracy, to możnaby to uskutecznić w drodze skrócenia dnia pracy, względnie w drodze wprowadzania t. zw. „świętówek”.

Poza tą pomocą dla bezrobotnych, która nosiłaby niejako **CHARAKTER WENETRZNY**, ponieważ organizowałyby się między światem pracodawców a pracobiorców, przewiduje się **JESZCZE POMOĆ ZZEWNĄTRZ**.

Pomoc ta niezbędna przedewszystkiem na okres najgroźniejszy dla bezrobocia, tj. od grudnia b. r. do marca przyszłego roku, wymagać będzie znacznego nakładu kapitału. Jako podstawy finansowe do akcji wymieniono źródła: fundusze z akcji specjalnej, z zaległych podatków, konfiskat celnych, oraz ofiarności społecznej. Specjalnie ciekawa jest koncepcja uruchomienia zamrożonych kapitałów, tkwiących w zaległych podatkach. Mianowicie, przy dużych zachętach dla podatnika istnieje możliwość ściągnięcia zaległych podatków w naturze. Najpoważniejszymi środkami tutaj byłyby: — węgiel, zboże, ziemniaki, cukier i t. p.

Organizacja walki ze skutkami kryzysu i bezrobocia opierałaby się na instytu-

cjach, w których skład wchodziłyby sfery zainteresowane, czynniki samorządowe i rządowe. Kierownictwo tej organizacji powierzono by było całkowicie czynnikiem społecznemu, natomiast czynniki rządowe odgrywałyby tam tylko rolę kontrolną i ustalałyby linię wytyczną.

Tak wyglądałaby w przybliżeniu organizacja zwalczania kryzysu i bezrobocia, którą niewątpliwie jeszcze dokładniej należy ująć w zależności od tych czy innych warunków lokalnych. Deklaracja prezesa Związku izb przemysłowo-handlowych p. Klarnera brzmiała wyraźnie i zdecydowanie. Stwierdzała, że przedstawiciele świata gospodarczego **STAJĄ DO DYSPOZYCJI** w walce z bezrobociem. Jest to stanowisko obywatelskie, dające dowód i przykład, że nasze sfery gospodarcze w tym kierunku poświęcą ofiarne wysiłki i zdają sobie sprawę z odpowiedzialności, jaka im w tych czasach ciężkich musi przyspaść w udziale. Trzeba zwrócić i na jedno jeszcze uwagę, że w zakresie ustawodawstwa socjalnego zastosowane będą przejściowe zabiegi, które nie naruszają bynajmniej ich podstaw, lecz uzależnione będą od akcji pomocy bezrobotnym.

Organizacja walki z bezrobociem opiera się przedewszystkiem **NA CZYNNIKU SPOŁECZNYM**. Daje zatem pełną rękojmię, że w zdrowej i twórczej atmosferze współpracy całego społeczeństwa przy współudziale państwa w oparciu się o instytucje gospodarcze i społeczne akcja pomocy bezrobotnym wyda poważne i dobre rezultaty.

Plan akcji czeka już na realizację. I im wcześniej będzie wprowadzony w życie, tem większą pewnością będziemy mieć mogli, że w powszechnym, zgodnym wysiłku pogotowia i samopomocy społecznej sprostamy obowiązkom na froncie walki z bezrobociem ku pożytkowi społeczeństwa i państwa. (skł.)

Pakt nieagresji Rokowania między Warszawą a Moskwą

W następstwie toczącej się od r. 1926 wymiany poglądów między rządem polskim a rządem ZSRR. w sprawie paktu nieagresji, poseł Rzeczypospolitej w Moskwie p. min. Patek złożył dn. 23-go b. m. w komisariacie dla spraw zagranicznych projekt rządu polskiego **paktu nieagresji**. Projekt ten dostosowany został do warunków, wytworzonych przez wejście w życie w r. 1929 paktu Kelloga.

Główne zasady i wytyczne projektu polskiego uregulowania pokojowych stosunków z Sowietami idą w kierunku rozciągnięcia ich na cały teren od Bałtyku do morza Czarnego, t. zn. włączenia do paktu również państw bałtyckich i Rumunii.

Projekt obecny jest dalszym ciągiem dotychczasowej pracy naszej placówki w Moskwie i rządu oraz kontynuowaniem poprzednich zamierzeń i posunięć polskiej polityki zagranicznej.

Około tego nowego wydarzenia na terenie polityki międzynarodowej powstało zrozumiałe ożywienie i zaciekawienie szerokiej kół.

Odpowiedź rządu ZSRR w sprawie projektu polskiego paktu o nieagresji oczekiwana jest jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia. Sowiecki poseł w Warszawie Antonow Owsienko uda się prawdopodobnie do Moskwy dla odbycia konferencji w tej mierze w komisariacie luźnym dla spraw zagranicznych.

Trzeci gabinet Mac Donalda Henderson tworzy opozycję

W krytycznych dniach Anglii po upadku rządu Partii Pracy Macdonald po raz trzeci stanął na czele rządu Wielkiej Brytanii.

Od lat trzydziestu były redaktor Czasopisma „Socjalist Revue” i współpracownik glasgowskiego „Forward” stał na czele obozu socjalistycznego w Anglii.

Wybory w roku 1924 przyniosły Mac Donaldowi nieoczekiwany tryumf. Król

tym roku swego życia, są bardzo duże. Kiedy dawniej kierował się on ściśle nakazami doktryny partyjnej, obecnie niebezpieczeństwo, które zawisło nad Anglią, skłoniło go do podania dłoni dla ratunku interesów zbiorowych zniechęconemu ogółowi obrońcom interesów burżuazji. To wprowadziło Mac Donalda w konflikt z większością towarzyszy partyjnych.

wej paryskiej w roku 1918-19 a od roku 1921—1926 był wicekrólem Indji.

Sir Samuel Hoare, który objął w nowym gabinecie sekretariat stanu Indji, był w gabinecie konserwatywnym Baldwinem sekretarzem stanu floty powietrznej.

Kancelerstwo skarbu pozostało przy Snowdenie, którego rozstanie się z doktryną partyjną jest faktem bardzo doniosłym. Trzecim ministrem w nowym gabinecie związanym z Partią Pracy jest H. Thomas, b. kolejarz który objął tekę dominiów i kolonii.

Obok lorda Readinga głównym przedstawicielem partii liberalnej w nowym gabinecie jest minister Spraw Wewnętrznych sir Herbert Samuel, wielokrotny członek gabinetów liberalnych, wysoki komisarz Palestyny w latach 1920—1925, prezes królewskiej komisji węglowej w okresie wielkiego strajku węglowego.

Ciężką tekę pracy otrzymała w nowym gabinecie partia konserwatywna. Przypadła ona w udziale Neville Chamberlainowi, kanclerzowi skarbu z roku 1923 i ministrowi zdrowia z roku 1924 w gabinecie Baldwinina a ostatnio głównemu obok Baldwinina przywódcy konserwatystów w parlamencie.

Pozatem partia konserwatywna otrzymała jeszcze dwie teki, przedstawicielstwo rządu w parlamencie, które objął Baldwin, oraz tekę wojny, która jeszcze nie została obsadzona.

Dotychczasowy kolega ministerjalny Mac Donalda Henderson staje się przywódcą opozycji i niewątpliwie zawzięcie atakować będzie Mac Donalda.

Znamienne, że „Daily Herald” i kilka innych pism podkreśla, że nowy gabinet nie jest **rządem narodowym**, ponieważ Mac Donald i inni członkowie Labour Party wchodzi w skład gabinetu w charakterze prywatnym a nie oficjalnym, jako przedstawiciele partii robotniczej. „Daily Telegraph” zastrzega się przeciw nazywaniu nowego gabinetu **rządem koalicyjnym**, ponieważ powołany jest do spełnienia ściśle określonych celów.

Odczekaj wypadła od czego nowy gabinet rozpocznie swą działalność, aby można było wydać sąd o jego spoistości wewnętrznej.

U góry: Prezes Rady Ministrów Ramsay Mac Donald, przedstawiciel rządu w parlamencie Baldwin, minister higieny i opieki społecznej Neville Chamberlain, minister spraw zagranicznych lord Reading.

U dołu: minister sprawiedliwości Sankey kanclerz skarbu Snowden, sekretarz stanu dla dominiów i kolonij Thomas, sekretarz stanu dla Indji Hoare.

powierza mu ster rządu. Życie tego gabinetu nie było długotrwałe. Po okresie przewagi konserwatystów Partii Pracy odnosi ponowny sukces wyborczy, a w drugim gabinecie Mac Donalda zajmują już wybitne stanowisko Henderson i Snowden. Różnice między Mac Donaldem z roku 1914 a Mac Donaldem z roku 1924 i wreszcie Mac Donaldem obecnym, stojącym w 65-

W gabinecie koalicyjnym Mac Donalda brak nazwiska Hendersona, który zdawałoby się, przedewszystkiem w tym krytycznym momencie powinien znaleźć się u boku premiera. Miejsce jego zajął 70-letni obecnie lord Reading, Reading był ministrem sprawiedliwości w gabinecie liberalnym w r. 1910, ambasadorem w Stanach Zjednoczonych podczas konferencji pokojo-

Selegramy

Z ostatniej chwili

Bruening deklamuje...

Kanclerz Rzeszy o najważniejszych zagadnieniach politycznych Niemiec

Berlin, 27. 8. (PAT.). Kanclerz Bruening udzielił wywiadu, w którym sprecyzował stanowisko Niemiec w najważniejszych zagadnieniach politycznych. Przewidywanie kryzysu niemieckiego możliwe będzie — zdaniem kanclerza — tylko w drodze wzmożonej siły nabywczej kraju. Warunkiem osiągnięcia tego jest spokój gospodarczy i stabilizacja stosunków politycznych. Dalszy rozwój zagadnień obecnie zależy od Stanów Zjednoczonych. — Niemcy nie powinny rozpatrywać tej kwestji wyłącznie z punktu widzenia interesów własnych. Kanclerz uważa dalej, że ZAGADNIENIE 10-LETNIEGO MORATORJUM POLITYCZNEGO POMIĘDZY NIEMCAMI I FRANCJĄ NIE POWINNO BYĆ WYSUWANE W OBECNEJ DYSKUSJI MIĘDZYNARODOWEJ. „Musimy najprzód osiągnąć porozumienie z innymi mocarstwami, zwłaszcza z Francją w sprawie konkretnych zagadnień gospodarczych, przedewszystkiem zaś w sprawie cel i międzynarodowych karteli. Na pytanie czy Niemcy i Austria w razie uzyskania przychylnego dla nich rozstrzygnięcia trybunału w Hadze zamierzają przeprowadzić projektowaną unję celną, kanclerz oświadczył: „O ile wyrok trybunału haskiego wypadnie dla nas korzystnie, świat wówczas zrozumie, że Niemcy posunęły o krok naprzód światowy problem celny.

Wobec wyrażonej przez Niemcy gotowości zawarcia z innymi krajami podobnych umów celnych, oczekiwac będziemy na propozycje innych rządów konstruktywnego rozwiązania tego zagadnienia“. Przechodząc do sprawy

niemieckich zbrojeń morskich kanclerz oświadczył, że uważa za rzecz nie wskazaną, aby kwestja budowy pancernika „B“ była przedmiotem międzynarodowych rozważań. Na uwagę korespondenta, że minister Reichswehry Groener przedłożył w Reichstagu PROJEKT WYBUDOWANIA DO ROKU 1938 SZESĆ PANCERNIKÓW, A DO 1942 DWA DAJSZE, kanclerz zaznaczył: „Miało to na celu położenie tylko kresu ustawicznemu spo-

rom w sprawie budowy nowych morskich jednostek bojowych. Rząd Rzeszy nie uważa się jednak za związany jakimkolwiek terminem w sprawie budowy nowych pancerników“. Wreszcie kanclerz wskazał, że nadchodząca zima będzie dla Niemiec szczególnie ciężka i wyraził przypuszczenie, że ilość bezrobotnych wzrośnie w zimie do 7 milionów.

Z teki karykaturzysty

Niemiecki militarizm i niemiecki pacyfizm.

Ogromne oszukańcze bankructwo we Lwowie

Lwów, 27. 8. (PAT.). „Gazeta Poranna“ donosi, że w ostatnich dniach zanotowano we Lwowie jeden z największych wypadków bankructwa po wojnie. Zbankrutował wielki importer i eksporter futer Diestefeld. Bankructwo sięga kwoty półtora miliona zł. Przed kilku laty Diestefeld uzyskał w firmach zagranicznych kredyty w kwocie około 2 mil. zł. W roku 1929 zawiesił wypłaty wierzycielom i ofiarował 50 procent należności, później jednak zmniejszył tę kwotę do 35 procent.

Gdy nadszedł termin płatności, nie zapłacił on nic wierzycielom, wobec czego wierzyciele wystąpili na drogę sądową. Wtedy okazało się, że Diestefeld nie posiada żadnych aktyw ani towarów. Wobec tego wierzyciele wystąpili na drogę karno-sądową. W wyniku tego Diestefeld został wczoraj aresztowany i odstąpiony do dyspozycji sędziego śledczego.

Krwawy dramat miłosny w kinie wiedeńskim

Wiedeń, 26. 8. (PAT.). Dziś w nocy rozegrał się w kancelarji kinoteatru „Apollo“ krwawy dramat, na tle miłosnym. Sekretarka Rosa Pueregger zastrzeliła dyrektora kina Aleksandra, poczem strzeliła do siebie, raniąc się śmiertelnie. Dyrektor Aleksander utrzymywał z sekretarką przez 2 lata bliższe stosunki i obiecał jej, że rozwiedzie się ze swą żoną. Prawdopodobnie odmowa nie rozwiedzenia się skłoniła Pueregger do rozpaczliwego kroku.

Trojaczki

(o) Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.). Wczoraj do kliniki położniczej Uniwersytetu Warszawskiego przywieziono karetką lekarską 35-letnią Samińską, żonę robotnika. Chorą umieszczono na oddziale położniczym, gdzie po dwudziestu minutach powiła trojaczki: dwóch chłopców i dziewczynkę. Obaj chłopcy zmarli, dziewczynka żyje.

—

Podpisanie konwencji polsko-angielskiej

Warszawa, 27. 8. (PAT.). Dnia 26 b. m. nastąpiło w Warszawie podpisanie konwencji między Polską a Wielką Brytanią, dotyczącej pomocy sądowej.

Konwencja ta podpisana została ze strony Polski przez p. Augusta Zaleskiego, Ministra Spraw Zagr. i przez p. Stefana Siczekowskiego, wiceministra sprawiedliwości, zaś ze strony Wielkiej Brytanji przez sir Williama Erskine, ambasadora Wielkiej Brytanji.

Kredyty rejestrowe wyczerpane

Przyznany w początkach sierpnia r. b. przez Bank Polski Państwowemu Bankowi Rolnemu kredyt rejestrowy na zastaw zboża w wysokości 25 milionów złotych w tych dniach, został całkowicie wyczerpany.

Eksport do Anglii przez porty polskie

W ciągu ostatnich tygodni nastąpiło znaczne wzmoczenie się wywozu do Anglii przez Gdynię i Gdańsk. Dotyczy to wszystkich pozycji naszego eksportu do Anglii, w szczególności jednak produktów żywnościowych i manufaktury. W związku z większą podażą ładunków Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, które przeważnie przewozi towary do Anglii, zmuszone było na dalszy okres zafrachtować specjalnie chłodniczy statek „Zero“.

System częstszych rejsów z Gdyni okazał się wysoce korzystny i zapewnił zwiększenie się eksportu na rynek angielski.

Doskonały samochód za 35 złotych

Talin, 27. 8. (PAT.). O niezwykle trudnościach pieniężnych w prowincjach estońskich świadczy fakt wystawienia na licytację za zaległe podatki samochodów, znajdującego się w stanie najzupełniejszej sprawności, który sprzedano za 14 koron estońskich czyli 35 zł.

Zgon b. prezesa ministrów Japonii

Tokjo, 27. 8. (PAT.). Były prezes rady ministrów Hamaguchi, zmarł wczoraj popołudniu na skutek ran odniesionych w dniu 14 listopada ub. roku, gdy jeden z członków reakcyjnej organizacji patriotycznej dokonał na niego zamachu.

Początek końca Prus

Pruski minister chce zlikwidować rząd pruski

Pruski minister finansów Hopker Aschoff wystąpił z planem połączenia do pewnego stopnia Rzeszy i Prus. Proponuje mianowicie, aby: 1) każdorazowy pruski minister spraw wewnętrznych był równocześnie ministrem spraw wewnętrznych Rzeszy, Rzesza zaś przejęła na siebie administrację wewnętrzną, policję i nadzór nad samorządem gminnym w Prusiech. W ten sposób w resorcie spraw wewnętrznych znikliby urzędnicy pruscy, istniełby tylko

2) Każdorazowy minister sprawiedliwości Rzeszy byłby ministrem sprawiedliwości Prus, a Rzesza przejęłaby na siebie cały wymiar sprawiedliwości i administrację sprawiedliwości w Prusiech.

3) Rzesza przejęłaby na siebie całą administrację podatkową pruska.

Znaczenie planu Hopker Aschoffa leży w tem, że jest to plan wysunięty przez pruskiego ministra, a treść jego odpowiada re-

feratowi, opracowanemu w ministerstwie spraw wewnętrznych Rzeszy, w pewnym porozumieniu z niektórymi krajami Rzeszy. Oficjalnie tedy nie jest to ani plan Rzeszy ani plan Prus, ale faktycznie ma za sobą i pewne osoby z rządu Rzeszy i pewne osoby z rządu Prus, dlatego ma szanse realizacji. Ponieważ zaś przychodzi w okresie kryzysu finansowego, a jego wprowadzenie dałoby znaczne oszczędności, przeto szanse jego są tem większe.

Polityczne znaczenie planu zaś polega na tem, że w razie jego realizacji, kończy się autonomia rządu pruskiego.

Znika zupełnie samodzielność Prus w sprawach wymiaru sprawiedliwości i sprawach podatkowych. Prusy mają mniej praw, niż każdy inny kraj Rzeszy, są na tej drodze, którą im wskazuje szereg zwolenników centralizacji na drodze stania się „krajem Rzeszy“, jak przed wojną Alzacja i Lotaryngja. Całe północne Niemcy są na drodze do przeobrażenia się w państwo jednolite. Prusy przestają istnieć. Nie tak, jak chciał Pruss — rozpadając się na szereg krajów, ale jeszcze skrajniej — rozpadając się może na szereg prowincji Rzeszy.

Szczątki królewskie odnaleziono w podziemiach bazyliki w Wilnie

Wilno, 27. 8. (Pat.). Dnia 26 bm. w toku dalszych poszukiwań w kaplicy św. Kazimierza w Bazylice, odnaleziono w podziemiach ołtarza, na głębokości około 1,20 m pod posadzką w specjalnie starannie obmurowanym wyłożeniu szczątki jednej puszki cynowej a obok niej drugą taką puszkę z nieznacznym tylko uszkodzeniem. Wewnątrz puszki stwierdzono zawartość o wyglądzie nasuwającym przypuszczenie,

wymagające zresztą jeszcze naukowych oględzin i opinji specjalistów — że są to wnętrznosci i serce ludzkie. Wobec istnienia danych historycznych, że w kaplicy św. Kazimierza były złożone w 1648 wnętrznosci i serce króla Władysława IV zachodzi prawdopodobieństwo, że odnaleziono te właśnie szczątki króla, co dalsze badania będą mogły wyjaśnić.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze m/m na stronie 7-lamowej. 15 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe 10 fen.
Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw
spornych właściwe są Sądy w Toruniu. Za terminowy druk przepisane
miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Stanisław Nowakowski w Toruniu Bydgoska 78
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Eliaszek Mostowa 6
Reaktor odpowiesz. na Gdynię Henryk Tetzlaff, Gdynia, Grabówek
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Józef Dąbrowski
Inowrocław ul. Poznańska 65
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stanach, Grobliwa 6
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski“, „Dzień Bydgoski“, „Gazeta Morska“,
„Dzień Grudziądzki“, „Dzień Kaszubski“,
„Dzień Kujawski“

Czcionkami Pom. Druk. Roln. S. A. w Toruniu Bydgoska

Abonament miesięczny wynosi

w ekspedycji miejscowych agencji 3 — zł
z odnośnieniem do domu w Toruniu 3,40 zł
przez pocztę z odnośnieniem 3,36 zł
pod opaską 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gr przez chłopca . . . 2,30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, z ogranicz. 4 gr . . . 7 — zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w za-
kładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
PRENUMERATA „DNIA KUJAWSKIEGO“ miesięcznie w admini-
stracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnieniem kwartalnie 9,27 z
miesięcznie 3,09 zł